

1 Kaj pomenita izraza „preživnina – preživljanje“ in „preživninska obveznost“? Katere osebe morajo plačati preživnino drugi osebi?

Na podlagi sklepa o preživnini med zakoncema mora eden od zadevnih zakoncev drugemu zakoncu nakazovati redna ali pavšalna plačila za njegovo preživljanje in, kjer je to ustrezno, taki osebi, kot je lahko določena v sklepu, nakazovati redna plačila v korist vzdrževanih družinskih članov, če obstajajo. Na podlagi sklepa o preživnini za vzdrževanega otroka mora eden od zadevnih staršev drugemu staršu ali drugi osebi, ki sta ji dodeljena varstvo in vzgoja otroka, nakazovati taka redna ali pavšalna plačila, kot so lahko določena v sklepu za preživljanje otroka.

Preživninska obveznost je zahteva po zagotovitvi finančne podpore osebi in, kadar se taka obveznost uveljavlja na sodiščih, po izpolnitvi obveznosti iz sklepa sodišča v zvezi s preživnino.

Preživnino plačujejo naslednje kategorije oseb:

starši svojim otrokom: da;

otroci svojim staršem: običajno ne;

razvezani zakonec drugemu zakoncu: da.

Drugo:

partnerji v registrirani partnerski skupnosti in zunajzakonski partnerji za namene zakona iz leta 2010 o registriranih partnerskih skupnostih ter nekaterih pravicah in obveznostih zunajzakonskih partnerjev;

neporočeni starš skrbniku njegovega otroka.

2 Do katere starosti je otrok upravičen do preživnine? Ali se predpisi za preživljanje mladoletnikov razlikujejo od predpisov za preživljanje odraslih?

Do preživnine je upravičen vzdrževani otrok do 18. leta starosti, vzdrževani otrok, ki se redno šola, do 23. leta starosti in otrok ne glede na starost, ki spada med vzdrževane družinske člane zaradi invalidnosti.

Starši so dolžni finančno podpirati svoje otroke, tako da so lahko njihove vsakodnevne in občasne finančne potrebe izpolnjene.

Od otrok običajno ni mogoče zahtevati plačevanja preživnine staršem, razen v redkih in izjemnih okoliščinah, v katerih se premoženjske pravice, poverjene v skrbništvo, ob razvezi zakonske zveze spremenijo in prenesejo na otroke.

Od razvezanega zakonca se lahko zahteva plačevanje preživnine drugemu zakoncu, če zakonec, ki je vložil zahtevek, dokaže, da drugi zakonec glede na okoliščine ni ustrezno poskrbel zanj.

Od partnerja v registrirani partnerski skupnosti ali zunajzakonskega partnerja v smislu zakona iz leta 2010 o registriranih partnerskih skupnostih ter nekaterih pravicah in obveznostih zunajzakonskih partnerjev se lahko zahteva plačevanje preživnine drugemu partnerju v registrirani partnerski skupnosti ali zunajzakonskemu partnerju, če partner v registrirani partnerski skupnosti ali zunajzakonski partner, ki je vložil zahtevek, dokaže, da drugi partner glede na okoliščine ni ustrezno poskrbel zanj.

Ne glede na to, ali so starši poročeni ali ne, lahko pri sodišču za svoje otroke vložijo zahtevek za preživnino od drugega starša. Tak zahtevek lahko vložijo tudi zakoniti skrbnik, odbor za zdravstveno varstvo ali katera koli oseba z zakonitim statusom v zvezi z vzdrževanim otrokom.

3 Naj se za pridobitev preživnine obrnem na pristojni organ ali na sodišče? kateri so glavni elementi tega postopka?

Običajno se zahtevek vložijo pri sodišču, in sicer ga vložijo vzdrževani družinski član s civilno tožbo zoper drugo osebo. Zahtevek za preživnino za otroka običajno vložijo eden od staršev ali druga oseba, ki sta ji dodeljena varstvo in vzgoja otroka.

Informacije o postopkih, ki se uporabljajo za preživninske zahtevke na splošno, so na voljo v oddelku o družinskem pravu na spletišču sodne službe (*Courts Service*) (<http://www.courts.ie>).

4 Ali se zahtevek lahko vložijo v imenu sorodnika (če da, do katerega kolena) ali v imenu otroka?

Vložnik v preživninski zadevi je običajno tisti od staršev, ki skrbi za otroka/otroke. Zahtevek lahko vložijo tudi nekdanji zakonci in otroci sami. Stranke morajo imeti zadosten interes v zadevi, da imajo aktivno legitimacijo ali *locus standi* za vložitev zahtevka za pridobitev preživnine. V primeru sorodnika ali bližnje osebe je nujno, da ima vložnik določena pravna pooblastila za vodenje zadev sorodnika ali tesnega prijatelja, na primer pooblastilo za zastopanje. V imenu mladoletnega otroka lahko preživninski zahtevek vložijo starši ali zakoniti skrbniki.

5 Če nameravam začeti postopek pred sodiščem, kako ugotovim, katero sodišče je pristojno?

Za odreditev preživnine za otroka do največ 150 EUR na teden, ki jo plačuje eden od staršev, in preživnine za zakonca/partnerja v registrirani partnerski skupnosti do največ 500 EUR na teden je pristojno okrajno sodišče. Če se zahtevajo višji zneski, je treba zahtevek vložiti pri okrožnem ali višjem sodišču. Če se je postopek v zvezi z zakonsko zvezo že začel pri okrožnem ali višjem sodišču, je treba pri njem vložiti tudi zahtevek za preživnino, in to ne glede na zahtevani znesek.

6 Ali moram kot prosilec uporabiti posrednika za začetek postopka pred sodiščem (npr. odvetnika, osrednji ali lokalni organ itd.)? Če ne, kakšen je postopek?

Ne. Če se vložnik odloči, da ne bo najel odvetnika, lahko zahtevek vložijo osebno. Civilna pravna pomoč je na voljo tistim strankam v postopkih v zvezi z družinskim pravom, ki jo potrebujejo glede na svoja sredstva.

7 Ali moram za začetek postopka plačati sodno takso? Če da, koliko ta znaša? Če so moja finančna sredstva nezadostna, ali lahko dobim brezplačno pravno pomoč?

Na Irskem so vsi postopki v zvezi z družinskim pravom oproščeni sodnih taks. Stroški pridobitve pravnega svetovanja in zastopanja so lahko različni. Civilna pravna pomoč, ki je na voljo osebam, je odvisna od njihovih sredstev.

8 Kakšno preživnino običajno dodeli sodišče? Kako se izračuna znesek preživnine? Ali lahko sodišče svojo odločitev spremeni, če se spremenijo življenjski stroški ali družinske okoliščine? Če da, kako (npr. s pomočjo sistema samodejne indeksacije)?

Za odreditev preživnine za otroka do največ 150 EUR na teden, ki jo plačuje eden od staršev, in preživnine za zakonca/partnerja v registrirani partnerski skupnosti do največ 500 EUR na teden je pristojno okrajno sodišče. Če se zahtevajo višji zneski, je treba zahtevek vložiti pri okrožnem ali višjem sodišču.

Sodišče pri določitvi preživnine prouči razumne potrebe preživninskega upravičenca (osebe, ki je upravičena do preživnine) in zmožnost plačevanja preživninskega zavezanca (osebe, ki ji je odrejeno plačevanje preživnine). Če se finančne okoliščine strank kakor koli spremenijo, lahko stranke pri sodišču vložijo zahtevek za spremembo sklepa o preživnini.

Sklep o preživnini se začne uporabljati z datumom, ki je določen v sklepu in ki je lahko pred datumom izdaje sklepa ali po njem, vendar ne pred datumom vložitve zahtevka za sklep.

V postopkih za razvezo zakonske zveze ali sodnih postopkih pri okrožnem ali višjem sodišču se lahko preživnina zahteva le od datuma vložitve zahtevka.

9 Kako in komu se plača preživnina?

Preživnina se običajno plačuje neposredno preživninskemu upravičencu. Vendar imajo preživninski upravičenci pravico, da se jim preživnina plačuje prek sodnega urada. Če je po mnenju sodišča to potrebno, se lahko preživninskemu zavezancu zarubi plača, pri čemer se lahko njegovemu delodajalcu odredi, naj odteguje zneske, ki jih je treba nakazati preživninskemu upravičencu.

Preživnina se plačuje osebam, ki so upravičene do preživnine, in osebam, ki jo upravljajo v njihovo korist, na primer enemu od staršev ali zakonitemu skrbniku.

10 Če preživninski zavezanec ne plača prostovoljno, kakšen postopek je potrebno sprožiti, da se ga prisili k plačilu?

Če preživninski zavezanec ne plačuje preživnine, lahko preživninski upravičenec začne postopek pri sodišču, ki je izdalo sklep o preživnini, ali okrajnem sodišču, odvisno od tega, kaj se zahteva.

Sodišče lahko izda sklep o rubežu dohodkov preživninskega zavezanca, kot je navedeno v točki 1 zgoraj.

Če to ne bi zadostovalo, lahko sodišče preživninskemu zavezancu odredi, naj plača znesek, ki ga dolguje preživninskemu upravičencu. Če preživninski zavezanec ne izpolni te zahteve, lahko sodišče odredi, naj se zneski, ki jih stranki, ki ni izpolnila zahteve, dolguje druga oseba, namesto tej stranki nakažejo preživninskemu upravičencu. Za plačilo neporavnanih zneskov lahko odredi tudi prodajo premoženja, ki pripada preživninskemu zavezancu.

11 Na kratko opišite vse omejitve izvrševanja, zlasti predpise o varstvu preživninskega zavezanca ter o prekluzivnih in zastaralnih rokih v vašem nacionalnem sistemu izvrševanja.

Okrajno sodišče je pristojno za izvršbo sklepov, izdanih v drugih državah članicah. Ima pooblastila v zvezi z nespoštovanjem sodišča (člena 9A in 9B zakona iz leta 1976), vendar samo v zvezi s sklepi, ki jih je dejansko izdalo okrajno sodišče. Za obsodbo zaradi neupoštevanja sklepa, ki je bil izdan drugje, nima pooblastila. Okrajno sodišče lahko dejansko izdaja samo sklepe o rubežu dohodkov (kjer je to ustrezno), sklepe o zaplembi ali sklepe o izvršbi na denarno terjatev dolžnika do tretje osebe (redko primerni).

12 Ali obstaja organizacija ali organ, ki mi lahko pomaga v postopku pridobitve preživnine?

Preživninski upravičenec lahko pri sodišču vloži zahtevek za pomoč pri izterjavi preživnine. Čeprav so na voljo druga sredstva, na primer mediacija, imajo sodišča ustrezno in zakonito pristojnost, da odpravijo neplačevanje preživnine.

13 Ali lahko organizacije (vladne ali zasebne) namesto preživninskega zavezanca v celoti ali delno vnaprej plačajo preživnino?

Ne. Za plačevanje preživnine je odgovoren le preživninski zavezanec. Plačuje jo neposredno ali pa se mu odteguje od plače.

14 Če sem v tej državi članici, preživninski zavezanec pa stalno prebiva v drugi državi:

14.1 ali lahko dobim pomoč organa ali zasebne organizacije v tej državi članici?

Uredba (ES) št. 4/2009, za katero se običajno uporablja poimenovanje uredba o preživninskih obveznostih, se nanaša na čezmejne preživninske zahtevke, ki izhajajo iz družinskih razmerij. Z njo so določena skupna pravila za celotno Evropsko unijo, njen namen pa je zagotoviti izterjavo preživninskih zahtevkov, tudi če je preživninski zavezanec ali upravičenec v drugi državi EU.

Konvencija ZN o izterjavi preživninskih zahtevkov v tujini (Newyorška konvencija) je na Irskem začela veljati novembra 1995 z zakonom o preživnini iz leta 1994. Ta konvencija naj bi oseb, ki živi v jurisdikciji ene pogodbenice, olajšala izterjavo preživnine od osebe, ki živi v jurisdikciji druge pogodbenice. Z obema instrumentoma je vzpostavljena mreža osrednjih organov v vsaki pogodbenici. Vložniki/upravičenci/prosilci lahko svoje zahtevke pošljejo osrednjemu organu, ta pa jih posreduje ustreznemu pristojnemu sodišču in v nekaterih primerih organizira pravno pomoč. Kontaktni podatki irskega osrednjega organa za izterjavo preživnin iz tujine so:

Department of Justice and Equality

Bishop's Square

Redmond's Hill

Dublin 2

Irska

Telefon: +353 14790200

Lokalno: 1890 555 509

Telefaks: +353 14790201

E-naslov: mainrecov_inbox@justice.ie

V zvezi s sklepi okrajnega sodišča lahko prosilcu pomaga tamkajšnji sodni uradnik. Prosilci lahko zaprosijo tudi za pomoč pravnega zastopnika. Lahko so upravičeni do pravne pomoči, v zvezi s katero se morajo obrniti na svoj lokalni pravni center. Nazadnje lahko prosilec zaprosi za pomoč centra FLAC (center za brezplačno pravno pomoč), neodvisne in prostovoljne organizacije, ki upravlja mrežo pravnih svetovalnih centrov po vsej državi. Ti pravni svetovalni centri spoštujejo zaupnost in delujejo brezplačno.

V čezmejnih zadevah, v katerih preživninski zavezanec živi v drugi jurisdikciji, lahko prosilec zahtevek vloži prek osrednjega organa za izterjavo preživnin pri ministrstvu za pravosodje in enakost.

14.2 Če je to mogoče, kako lahko stopim v stik s tem organom ali zasebno organizacijo?

V stik z ustreznim sodnim uradom ali organizacijo je mogoče stopiti po telefonu, pošti, elektronski pošti ali osebno. Prosilci naj za nadaljnje in lokalizirane informacije obiščejo spletišče posamezne organizacije.

Kontaktne podatke sodnih uradov je mogoče najti na spletišču sodne službe (<http://www.courts.ie>).

Za kontaktne podatke irskega osrednjega organa za izterjavo preživnin iz tujine glej vprašanje 14.1 ter spletišče ministrstva za pravosodje in enakost (<http://www.justice.ie>).

15 Če sem v drugi državi, preživninski zavezanec pa je v tej državi članici:

15.1 ali lahko vložim zahtevek neposredno pri takem organu ali zasebni organizaciji v tej državi članici?

Glej zgoraj vprašanje 14.1.

15.2 Če je to mogoče, kako se lahko obrnem na ta organ ali zasebno organizacijo in kakšno pomoč lahko dobim?

Glej zgoraj vprašanje 14.2.

16 Ali to državo članico zavezuje Haaški protokol iz leta 2007?

Da.

17 Če te države članice ne zavezuje Haaški protokol iz leta 2007, kateri predpisi se po pravilih njenega mednarodnega zasebnega prava uporabijo za preživninski zahtevek? Katera so relevantna pravila mednarodnega zasebnega prava?

Ni relevantno.

18 Kakšna so pravila glede dostopa do sodnega varstva v čezmejnih primerih v okviru EU, v skladu s strukturo Poglavlja V uredbe o preživninskih obveznostih?

Vložniku/prosilcu ni treba plačati sodne takse za začetek postopka pri sodišču. Vložniki so upravičeni do brezplačne pravne pomoči v zvezi s temi zadevami. Ko irski osrednji organ prejme zahtevek, se ta po potrebi posreduje v vednost odboru za pravno pomoč.

19 Kakšne ukrepe ta država članica sprejme za zagotovitev izvajanja dejavnosti iz člena 51 uredbe o preživninskih obveznostih?

Člen 51 se nanaša na ukrepe osrednjega organa v zvezi z zahtevki na podlagi uredbe o preživninskih obveznostih. Kar zadeva zahtevke za razglasitev izvršljivosti, jo irski osrednji organ zdaj zahteva od urada višjega sodnega uradnika višjega sodišča (*Master of the High Court*). Irski osrednji organ posreduje zahtevke za izvršbo neposredno okrajnim sodiščem. Kar zadeva začetek postopka, osrednji organ prek odbora za pravno pomoč poskrbi za pravno zastopanje vložnika.

Zadnja posodobitev: 06/11/2018

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.